

היערכות ופעולות לתום שנת המס 2016

חוזר מיסים תמציתי מספר 13.16

צמצום ותכנון חבות המס מחייבים היערכות נאותה, לפני תום שנת המס. כמו כן, כמדי שנה, נדרשים עסקים לבצע מספר פעולות עד ליום 16.13.21, ביניהם ספירת מלאי, ספירת קופה ורישום ספידומטר של כלי הרכב. להלן נושאים נבחרים לבחינה לקראת תום שנת המס ופעולות נדרשות עד למועד זה.

1. נושאים לבחינה לקראת תום שנת המס

- א. בחינת מבנה ההתאגדות – יחיד או חברה .
- ב. בחינת דחיית חלוקת דיבידנד, לאור הוראת השעה להפחתה של שיעור המס החל על החלוקה, לבעל מניות מהותי, מ- 30% ל- 23% החל מ-1.1.2017 ועד יום 30.9.2017.
- ג. מימוש ניירות ערך אשר גלום בהם הפסד, ככל שקיים רווח שמומש באותה שנה (לרבות רווחים מדיבידנד וריבית מניירות ערך). כמו כן, יש לבחון מימוש נכסים אחרים אשר גלום בהם הפסד משמעותי, כגון, מלאי מת.
- ד. בחינת הפקדות לקופ"ג וקרנות השתלמות ותשלומי תרומות למוסדות מוכרים.
- ה. בחינת פירעון יתרות חובה של בעלי שליטה והסכמים עם בעלי שליטה וצדדים קשורים, בראי חוק ההסדרים המתגבש.
- ו. בחינת הגדרת החברה כ"חברת ארנק", מהיבט חוק ההסדרים המתגבש.
- ז. הקדמת תשלומים לבעלי שליטה או ניכוי מס במקור בגין תשלומים לבעלי שליטה.
- ח. בחינת מסלול המס בגין דמי שכירות מדירות מגורים, ותשלום מקדמות בשיעור של 10% במידת הצורך עד לתום חודש ינואר.
- ט. בחינת מימוש הפסדים הגלומים בנכסים (כגון, השקעה/הלוואה בחברות לא פעילות).
- י. לעסקים המדווחים על בסיס מזומן – בחינת תשלום הוצאות העסקיות המותרות לניכוי עד לתום שנה ו/או דחיית תקבולים.

2. פעולות נדרשות לתום שנת המס

א. ספירת מלאי

החובה לעריכת ספירת מלאי

בהתאם לסעיף 62 להוראות ניהול ספרים, נדרשים עסקים (יחידים או חברות) שיש ברשותם מלאי, לערוך ספירה של המלאי שבעסקם בפועל בכל תום שנת מס.

מועד ספירת המלאי

שנת המס 2016 מסתיימת ביום 31.12.16, על כן יש לערוך את מפקד המלאי לתאריך זה. במידה ולא ניתן לספור את המלאי בדיוק ביום זה, אפשר לערוך את הספירה בתאריך הסמוך ככל האפשר לתום השנה. במקרה זה נדרש העסק לערוך התאמה בין כמויות המלאי לפי רשומות הספירה בפועל בתאריך המפקד, לבין רשימות המלאי הסופיות ליום המאזן, דהיינו ליום 31.12.16. ההתאמה תיעשה על ידי רישום מדויק של כל הטובין הנכנסים והיוצאים מהעסק בין תאריך הספירה בפועל לבין יום 31.12.16 - הכל במטרה להגיע לרשימת המלאי המדויקת לתום שנת המס.

במידה וספירת המלאי תיערך במועד החורג מ-10 ימים לפני או אחרי תום שנת המס, ועד חודש לפני או אחרי תום שנת המס, יש להודיע בכתב ומראש לפקיד השומה על מועד הספירה. חובת ההודעה אינה חלה על מלאי שרישומו מתנהל ב-"ספר תנועת מלאי" באופן המאפשר קביעת יתרת המלאי וכל פריט בו נספר לפחות אחת בשנה, ונשלחה הודעה לפקיד השומה על בחירת הנישום בשיטה זו.

עריכת המפקד

ספירת המלאי תכלול את כל הטובין שבבעלות העסק או בהחזקתו. טובין השייכים לאחרים ונמצאים ברשות העסק יירשמו בנפרד (כגון טובין בקונסיגנציה). כמו כן, נדרש לספור או לקבל אישור מהמחזיק של טובין השייכים לעסק, ואינם מאוחסנים בו, על רשימת הטובין שבבעלות העסק ונמצאים, בתאריך המפקד, אצל אחרים (כגון: סחורה שנשלחה לעיבוד וטובין במחסני ערובה).

הרשימות של ספירות המלאי יערכו לפי הקבוצות הבאות: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, תוצרת בעיבוד, מוצרים מוגמרים וכד'.

עוד נקבע בהוראות ניהול ספרים כי:

- **גיליונות הספירה** - יהיו ממוספרים מראש במספר עוקב. בראש כל גיליון יצוין תאריך המפקד ומקום אחסון הטובין. רצוי לערוך את הרשימה בשני עותקים לפחות.
- **הרשימות** - יכללו לפחות את הפרטים שיזהו את תאור הטובין באופן המאפשר זיהוי סוגם, את מצב הטובין תוך ציון מצב תקינותם (מיושנים, מקולקלים, במחזור איטי, פסולת וכד') ואת כמות הטובין (מספר היחידות)

- **הרישום** - הרשימות ירשמו בדיו ולא בעיפרון.
- **חתימה** - עורכי הספירה יחתמו בסוף כל גיליון ויציינו את שמם המלא.

רצוי לתאם את מועד הספירה עם רואי החשבון של העסק, בכדי שישלחו את נציגם שיהיה נוכח בעת ספירת המלאי כולה או חלקה ובכך יאשרו את קיומה של ספירת המלאי כדין. ככלל, מוטלת חובה על רואי החשבון להיות נוכחים במהלך ספירת המלאי לצורך בדיקת קיום ספירת המלאי כיאות ולפחות באופן מדגמי. נוכחותו של נציג רואי החשבון וחתימתו על פרוטוקול ספירת המלאי יהוו ראיה, לכאורה, לקיומה הנאות של חובת ספירת המלאי לתום השנה.

יש להפריד מלאי איטי ומלאי מת ולעדכן את משרדנו בסמוך למועד הספירה.

חישוב שווי המלאי

עריכת ספירת המלאי נעשית באופן כמותי לפי יחידות הטובין שבעסק. את שווי המלאי ניתן לחשב במועד מאוחר יותר. ערכו של הטובין הינו הנמוך מבין מחיר הרכישה (העלות ללא מע"מ) או השווי בתום שנת המס.

העלות תחושב לפי שיטת "פיפּו" (נכנס ראשון יוצא ראשון) או לפי זיהוי ספציפי של מחיר קניית יחידת הסחורה. במקרה של טובין שירד ערכם או שמחיר מכירתם המשוער נמוך מהעלות, יחושב השווי לפי "ערך המימוש הנקי" (שווי שוק בניכוי הוצאות מכירה) והדבר יודגש ברשימה תוך ציון בסיס החישוב. השווי ייקבע לכל סוג פריט בנפרד ואף יתכן כי רק חלק מהפריטים ירד ערכם בשוק בשל פגימות וכדומה.

יודגש כי אין לכלול בחישוב את הטובין שאינם שייכים לעסק (כגון שנמכרו לפני תאריך המאזן), אך יש לצרף לחישוב את שווי הטובין בבעלות העסק והנמצאים ברשותם של אחרים.

חישוב שווי המלאי יעשה בדרך כלל על גבי גיליונות המפקד. אם החישוב נעשה שלא על גבי גיליונות המפקד המקוריים, יש לרשום סימון שיאפשר מעקב הדדי בין רשימות המפקד לבין רשימות ספירות המלאי הסופיות.

שמירת הרשימות

רשימות המפקד המקוריות מהוות חלק בלתי נפרד ממערכת החשבונות ויש לשמרון במשך שבע שנים מתום שנת המס או שש שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה, הכול לפי המאוחר יותר .

לעיתים, נוהגים פקידי השומה לדרוש את רשימות מפקד המלאי זמן קצר לאחר תאריך המאזן. במקרים אלה, חובה להמציא לפקיד השומה, מיד עם קבלת הדרישה, העתק אחד מרשימות המפקד המקוריות מבלי להמתין לחישוב השווי

ב. ספירת קופת העסק

לשם נוחות ההתאמה וסגירת ספרי החשבונות לתום שנת המס, מוצע להפקיד בבנק ביום האחרון לפעילות העסק בשנת המס או מיד לאחריו, את כל יתרת הכספים הנמצאת בקופת העסק .

כך גם יש להכין רשימה של כל השקים הדחויים והשטרות שימצאו בקופת העסק בסוף יום העסקים האחרון כאשר הרשימה תכלול את הפרטים הבאים: מס' השיק או השטר, שם החותם, שם המסב האחרון, הבנק, מועד הפירעון והסכום. מוצע להכין רשימות נפרדות של השקים לביטחון שניתנו או שנמסרו, שיקים לניכיון בבנק ושיקים של חייבים שחזרו.

ג. רשימת כלי הרכב

בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה, נדרש להכין בתום שנת המס רשימה של כלי הרכב שברשות העסק. כלי הרכב יכללו כלי רכב שבליסינג וכלי רכב אשר אינם רשומים על שם התאגיד במשרד הרישוי, אולם הם בשימוש התאגיד .

הרשימה תפרט את מספרי הרישוי של כלי הרכב, ייחוסו לעובד של החברה (אם בכלל) ואת מספר הקילומטרים שכל רכב צבר בשנת 2016, וזאת לפי מד הספידומטר עד ליום 31.12.16

יודגש כי תיאום הוצאות רכב פרטי, כיום, אינו מושפע ממספר הקילומטרים שנסע הרכב. עם זאת קיימת דרישה בתקנות לרישום כאמור .

כמו כן, יצוין כי בהתאם לפרשנות תכליתית של הוראות החוק, במידה וניתן להפריד באופן ספציפי את הוצאות הרכב, להוצאות עסקיות ופרטיות, לדוגמה, באמצעות מכשיר (או פנקס) במסגרתו נרשמים פרטי הנסיעות, לדעתנו, ניתן לחשב את חלק ההוצאות שאינו מוכר באופן ספציפי. כמו כן, לדעתנו ניתן לקבל עמדה לפיה שווי השימוש של רכב לא יעלה על הוצאות הרכב בפועל.

רצ"ב דוגמאות לגיליון ספירת מלאי ולרשימת כלי רכב שבעסק.

חוזר זה נועד למסירת מידע כללי בלבד.

אין לראות בחומר המתפרסם בחוזר זה משום ייעוץ או חוות דעת כלשהיא.

לפני נקיטת צעדים כלשהם אנו ממליצים על קבלת ייעוץ מקצועי.

ניר שירן
רואה חשבון
ט"ס' מייצג 027919703

בכבוד רב
ניר שירן ושות'
רואי חשבון

